

FIȘA DISCIPLINEI

1. Date despre program

1.1 Instituția de învățământ superior	Universitatea “Alexandru Ioan Cuza” din Iași
1.2 Facultatea	Facultatea de Drept
1.3 Departamentul	Departamentul Drept Public
1.4 Domeniul de studii	Drept
1.5 Ciclul de studii	Ciclul II STUDII DE MASTER
1.6 Programul de studii / Calificarea	Criminalistică

2. Date despre disciplină

2.1 Denumirea disciplinei	CRIMINALITATEA ÎN SFERA PATRIMONIULUI CULTURAL						
2.2 Titularul activităților de curs	Dr. Maria Bilașevschi						
2.3 Titularul activităților de seminar	Dr. Maria Bilașevschi						
2.4 An de studiu	I	2.5 Semestru	II	2.6 Tip de evaluare	E	2.7 Regimul disciplinei*	OB

* OB – Obligatoriu / OP – Opțional

3. Timpul total estimat (ore pe semestru și activități didactice)

3.1 Număr de ore pe săptămână	3	din care: 3.2 curs	2	3.3 seminar/laborator	1
3.4 Total ore din planul de învățământ	36	din care: 3.5 curs	24	3.6 seminar/laborator	12
Distribuția fondului de timp					ore
Studiu după manual, suport de curs, bibliografie și altele					35
Documentare suplimentară în bibliotecă, pe platformele electronice de specialitate și pe teren					30
Pregătire seminarii/laboratoare, teme, referate, portofolii și eseuri					20
Tutoriat					0
Examinări					4
Alte activități					0
3.7 Total ore studiu individual					89
3.8 Total ore pe semestru					125
3.9 Număr de credite					5

4. Precondiții (dacă este cazul)

4.1 De curriculum	
4.2 De competențe	Folosirea calculatorului și a internetului în activități de documentare și de realizare a prezentărilor de seminar

5. Condiții (dacă este cazul)

5.1 De desfășurare a cursului	Cursul este construit pentru interacțiunea clasică, în sala de curs, dar poate fi adaptat cu ușurință și pentru predarea pe platforma online
5.2 De desfășurare a seminarului/ laboratorului	

6. Competențe specifice acumulate

Competențe profesionale	C.1. Cursul va oferi participanților o înțelegere fundamentală a infracțiunilor legate de patrimoniu și măsurile legale pe care instituțiile care administrează conceptul de patrimoniu, organele de aplicare a legii și sistemele judiciare le iau cu privire la diferite infracțiuni. C.2. Construirea unei viziuni specifice asupra criminalității în sfera patrimoniului cultural. Studenții se vor familiariza cu tipurile de criminalitate prin exemple concrete, dar și cu soluțiile găsite de către instituțiile abilitate pentru combaterea acesteia. C.3. Capacitatea de a interpreta și de a identifica caracteristicile criminalității în sfera patrimoniului cultural
Competențe transversale	CT1. Identificarea situațiilor de criminalitate în sfera patrimoniului cultural adaptată la specificul autohton CT2. Dezvoltarea de aptitudini în identificarea criminalității în sfera patrimoniului cultural prin exemple concrete aplicabile atât artefactelor dar și artei contemporane CT3. Compararea soluțiilor și metodelor de combatere a criminalității în sfera patrimoniului cultural la nivel internațional și nivel național

7. Obiectivele disciplinei (din grila competențelor specifice acumulate)

7.1 Obiectivul general	Cunoașterea elementelor relevante de criminalitate în sfera patrimoniului cultural și a modalităților de identificare a acestuia Dezvoltarea aptitudinilor necesare în folosirea cunoștințelor dobândite în plan profesional
7.2 Obiectivele specifice	La finalizarea cu succes a acestei discipline, studenții vor fi capabili să: <ul style="list-style-type: none"> • Explice conceptul de criminalitate în sfera patrimoniului cultural în mod aplicat • Înțeleagă care sunt formele și manifestările criminalității în sfera patrimoniului cultural • Să aplice în practica profesională o serie de concepte asimilate la curs

8. Conținut

8.1	Curs	Metode de predare	Observații (ore și referințe bibliografice)
1.	Definirea noțiunilor din sfera patrimoniului cultural	Prelegere interactivă; Exemplificarea; Expunerea sistematică, Problematizarea; Dezbateri dinamice	1 ore Referințe bibliografice: 5,6
2.	Teorii și concepte privind criminalitatea în sfera patrimoniului cultural	Prelegere interactivă; Exemplificarea; Expunerea sistematică, Problematizarea; Dezbateri dinamice	1 ore Referințe bibliografice: 6, 8, 10
3.	Protecția juridică și instrumentele legale naționale și internaționale care vizează patrimoniul cultural	Prelegere interactivă; Exemplificarea; Expunerea sistematică, Problematizarea; Dezbateri dinamice	1 ore Referințe bibliografice: 6, 1.3, 1.4
4.	Patrimoniul cultural public și privat	Prelegere interactivă; Exemplificarea; Expunerea sistematică, Problematizarea; Dezbateri dinamice	1 ore Referințe bibliografice: 5, 10
5.	Traficul ilicit de bunuri culturale	Prelegere interactivă; Exemplificarea; Expunerea sistematică, Problematizarea; Dezbateri dinamice	3 ore Referințe bibliografice: 1,2,3,4

6.	Afectarea siturilor arheologice	Prelegere interactivă; Exemplificarea; Expunerea sistematică, Problematizarea; Dezbateri dinamice	3 ore Referințe bibliografice: 3, 9, 13
7.	Furtul de bunuri culturale	Prelegere interactivă; Exemplificarea; Expunerea sistematică, Problematizarea; Dezbateri dinamice	3 ore Referințe bibliografice: 1,4, 6, 9
8.	Distrușgerea și înșelăciunea în sfera patrimoniului cultural	Prelegere interactivă; Exemplificarea; Expunerea sistematică, Problematizarea; Dezbateri dinamice	3 ore Referințe bibliografice: 4,5,6,7
9.	Experți și evaluatori. Instrumente și metode în sfera patrimoniului cultural	Prelegere interactivă; Exemplificarea; Expunerea sistematică, Problematizarea; Dezbateri dinamice	1 ore Referințe bibliografice: 5, 12
10.	Falsuri și falsificatori, plagiatul, pirateria	Prelegere interactivă; Exemplificarea; Expunerea sistematică, Problematizarea; Dezbateri dinamice	3 ore Referințe bibliografice: 6, 11, 12, 13
11.	Repatrierea/ recuperarea patrimoniului cultural	Prelegere interactivă; Exemplificarea; Expunerea sistematică, Problematizarea; Dezbateri dinamice	3 ore Referințe bibliografice: 3, 6, 10, 12
12.	Operele de artă și protecția acestora în mediul online (constituirea patrimoniului online/digitalizarea)	Prelegere interactivă; Exemplificarea; Expunerea sistematică, Problematizarea; Dezbateri dinamice	1 ore Referințe bibliografice: 4

Bibliografie curs

Referințe principale (selecție):

1. Atwood, R., *Stealing history: Tomb raiders, smugglers and the looting of the ancient world*, St Martin's Press, New York, 2004.
2. Balcells M., "One Looter, Two Looters, Three Looters ... The Discipline of Cultural Heritage Crime Within Criminology and Its Inherent Measurement Problems", in S. Hufnagel, D. Chappell (eds.), *The Palgrave Handbook on Art Crime*, Palgrave Macmillan, London, 2019
3. Brodie, N., Doole, J., Renfrew, C., *Trade in Illicit Antiquities: the Destruction of the World's Archaeological Heritage*, Cambridge: McDonald Institute, 2001.
4. Brodie, N., The Internet Market in Antiquities. Countering Illicit Traffic in Cultural Goods: The Global Challenge of Protecting the World's Heritage (<https://traffickingculture.org/app/uploads/2016/01/2015-Brodie-ICOM-Internet.pdf>), 2015.
5. Choay Francois, *Alegoria Patrimoniului*, Ed Simetria, București, 1998
6. Matei Gabriela, *Investigarea criminalistică a infracțiunilor privind operele de artă și artefactele arheologice*, Editura "Universul Juridic", București, 2010.
7. Musteață S. (ed), *Managementul patrimoniului mondial: de la situația din România la exemple de bune practici*, Chișinău / Cluj-Napoca, Editura ARC / Editura MEGA, 2020
8. Musteață S., (Ed.), *Arheologia și politicile de protejare a patrimoniului cultural în România. Culegere de studii*, Chișinău/Iași, Editura ARC, 2014
9. Musteață S. (ed.), *Protecția juridică a patrimoniului arheologic*, Ed. Ruxandra Chisinău, 2010
10. Opreș I., *Ocrotirea patrimoniului cultural*, Editura Meridiane, București, 1986
11. Sandu, I, Cotiuga, V., *Cercetarea criminalistică a bunurilor de patrimoniu și a documentelor falsificate*, Editura AIT Laboratory Bucuresti, 2011
12. Thomson Don, *Rechinul de 12 milioane de dolari - Uimitoarea economie a artei contemporane*, Editura Pandora M, 2019
13. Trzciński Maciej, "Aspecte legale, penale și criminalistice privind falsurile în legătură cu monumentele istorice și lucrările de artă" în *Combaterea criminalității contra patrimoniului arheologic european*, Editura Mega, Cluj Napoca, 2009, pg. 211

14. William Casement, *The many facets of Art Forgery*, https://download.bibis.ir/Books/Culture/2022/The-Many-Faces-of-Art-irery-From-the-Dark-Side-to-Shades-of-Gray-by-Casement_bibis.ir.pdf

Referințe suplimentare:

1. Legislație și acte normative relevante

1.1. UNESCO, World Heritage in Europe Today,

<http://unesdoc.unesco.org/images/0024/002436/243680e.pdf>

1.2. Legea nr. 79/1993 pentru aderarea României la Convenția asupra măsurilor ce urmează a fi luate pentru interzicerea și împiedicarea operațiunilor ilicite de import, export și transfer de proprietate a bunurilor culturale, adoptată de Conferința Generală a Organizației Națiunilor Unite pentru Educație, Știință și Cultură la Paris la 14 noiembrie 1970, publicată în „Monitorul Oficial al României”, Partea I, nr. 268 din 19.11.1993;

1.3. Legea nr. 150/1997 privind ratificarea Convenției europene pentru protecția patrimoniului arheologic (revizuită), adoptată la La Valetta, la 16 ianuarie 1992, publicată în „Monitorul Oficial al României”, Partea I, nr. 175 din 29.07.1997

1.4. LEGE Nr. 182 din 25 octombrie 2000 *** Republicată privind protejarea patrimoniului cultural național mobil publicată în: „Monitorul Oficial al României” nr. 259 din 9 aprilie 2014

1.5. Legea 422/2001 privind protejarea monumentelor istorice, republicată în „Monitorul Oficial al României”, Partea I, nr. 938 din 20.11.2006

1.6. Legea nr. 311/2003, Legea muzeelor și a colecțiilor publice, republicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 927 din 15.11.2006

1.7. Directiva nr. 93/7/CEE a Consiliului din 15 martie 1993 privind restituirea bunurilor culturale care au părăsit ilegal teritoriul unui stat membru, publicată în „Jurnalul Oficial” nr. L 074 din 27 martie 1993, cu modificările și completările ulterioare.

8.2	Seminar / Laborator	Metode de predare	Observații (ore și referințe bibliografice)
1.	Vandalizarea, distrugerea și furtul din siturile arheologice	Exemplificare practică; Explicație; Problematizare, Discuții	2 ore Referințe bibliografice: 2, 3, 5, 10
2.	Traficul de obiecte furate	Exemplificare practică , Problematizare, Descriere, Lucrare practică, Discuții	2 ore Referințe bibliografice: 1, 8, 10, 11, 12, 14
3.	Plagiat, piraterie și de fals în semnătură în arta europeană	Exemplificare practică , Problematizare, Descriere, Lucrare practică, Discuții	2 ore Referințe bibliografice: 4, 9, 13, 14
4.	Vânzarea operelor de artă falsificate în licitație	Exemplificare practică , Problematizare, Descriere, Lucrare practică, Discuții	2 ore 1, 4, 8, 14
5.	Repatrierea/ recuperarea patrimoniului cultural	Exemplificare practică , Problematizare, Descriere, Lucrare practică, Discuții	2 ore Referințe bibliografice: 3, 7, 9
6.	Digitalizarea și efectele asupra criminalității din sfera patrimoniului cultural	Exemplificare practică , Problematizare, Descriere, Lucrare practică, Discuții	2 ore Referințe bibliografice: 5, 6, 8

Bibliografie seminar (selecție)-

1. Ferri P.G., „Scoaterea peste frontieră sau exportul ilegal. O scurtă privire asupra problemelor de interes major în domeniul bunurilor culturale”, în *Combaterea criminalității contra patrimoniului arheologic european*, Editura Lumina Lex, București, 2008
2. Gamboni D., *The Destruction of Art: Iconoclasm and Vandalism Since the French Revolution*, Reaktion BOOKS Ltd, London, UK, 2007
3. Harvey, D.C. *Heritage Past and Heritage Present, Cultural Heritage. Critical Concepts in Media and Cultural Studies (1)*, (Editor: Smith, L.), Ed. Routledge, London and New York, 2007.
4. Hook Philip, *Escroci galeriilor de artă*, Editura Baroque Books & Arts, 2007
5. ICCROM Working Group 'Heritage and Society', 'Definition of Cultural Heritage – References to Documents in History' (Grupul de lucru ICCROM "Patrimoniu și societate", "Definiția patrimoniului cultural - referiri la documente ale istoriei"), selectate de J. Jokilehto (http://cif.icomos.org/pdf_docs/Documents%20on%20line/Heritage%20definitions.pdf)
6. Irina Oberländer-Târnoveanu - Identitatea culturală și patrimoniul digital: proiecte, rețele și portaluri, (<http://www.cimec.ro/Muzee/Oberlander-Identitatea-culturala/index.html>)
7. Irina Oberländer-Târnoveanu - Un viitor pentru trecut. Ghid de bună practică pentru protejarea patrimoniului cultural, Editura CIMEC, 2002, reeditat în 2009, accesibil la: <http://www.cimec.ro/Arheologie/Oberlander-un-viitor-pentru-trecut/index.html>
8. Musteață S., (Ed.), *Arheologia și politicile de protejare a patrimoniului cultural în România. Culegere de studii*, Chișinău/Iași, Editura ARC, 2014
9. Registrul operelor de artă dispărute (Art Loss Register), www.artloss.com
10. Atwood, R., *Stealing history: Tomb raiders, smugglers and the looting of the ancient world*, St Martin's Press, New York, 2004.
11. Balcells M., "One Looter, Two Looters, Three Looters ... The Discipline of Cultural Heritage Crime Within Criminology and Its Inherent Measurement Problems", in S. Hufnagel, D. Chappell (eds.), *The Palgrave Handbook on Art Crime*, Palgrave Macmillan, London, 2019
12. Brodie, N., Doole, J., Renfrew, C., *Trade in Illicit Antiquities: the Destruction of the World's Archaeological Heritage*, Cambridge: McDonald Institute, 2001.
13. Mary Vaccaro, "Plagiarism in Art and Art History", *Visual Resources*, nr. 16, pp.127-130; https://www.researchgate.net/publication/233044492_Introduction_Plagiarism_in_Art_and_Art_History

9. Coroborarea conținutului disciplinei cu așteptările reprezentanților comunității, asociațiilor profesionale și angajatorilor reprezentativi din domeniul aferent programului

Disciplina poate duce la perfecționarea celor care urmează să profeseze sau deja profesează în domeniul juridic, prin consolidarea cunoștințelor în materie de patrimoniu cultural, contribuind la formarea de noi abilități profesionale

10. Evaluare

Tip activitate	10.1 Criterii de evaluare	10.2 Metode de evaluare	10.3 Pondere în nota finală (%)
10.4 Curs	a. Corectitudinea tratării subiectelor de teorie b. Evaluarea la curs a studenților pe baza cunoștințelor asimilate în cadrul orelor anterioare	<i>Evaluarea finală:</i> va presupune un examen scris compus din noțiunile generale predate și un subiect elaborat pe baza unui studiu de caz	50 % Evaluarea finală sub forma examenului scris 10% Evaluare continuă la curs
10.5 Seminar/ Laborator	a. Evaluarea pe parcurs: cunoașterea și înțelegerea noțiunilor, teoriilor și cercetărilor prezentate la curs prin exemple practice prezentate în cadrul seminarului		10% Evaluare continuă la seminar

	b. Proiect de cercetare pornind de la cazuri specifice prezentate în cadrul cursului		30% Evaluare proiect de cercetare
10.6 Standard minim de performanță			
<ul style="list-style-type: none"> - Se consideră promovat studentul care obține cumulativ (la evaluarea pe parcurs + evaluarea finală / sumativă) cel puțin nota 5 (cinci); - Participarea la curs și curs seminarii; - Elaborarea proiectelor de cercetare cu elemente de originalitate care să demonstreze cunoașterea conceptelor;			

Data completării
19.09.2023

Titular de curs
Dr. Maria Bilașevschi

Titular de seminar
Dr. Maria Bilașevschi

Data avizării în departament
25.09.2023

Director de departament
Conf. univ. dr. Carmen Moldovan